

Tomàs Garcés

CANÇONS

BARCELONA

1926

Tomàs Garcés

CANÇONS

BARCELONA
1926

CANÇÓ DE L'AMOR QUE PASSA

A l'ombra d'un taronger
tres minyonetes cantaven.
L'una té la trena d'or,
l'altra és bruna i soleiada,
la més xica du la llum
dels estels a la mirada.

Amor passava de llarg,
amor,
rialles i fressa d'ales.

La primavera ha arribat
i el cel és color de plata.
Els crits dels ocells són curts
i espessos com la pinassa.
La veu de les noies és
ondulant com una flama.

Amor passava de llarg,
amor,
rialles i fressa d'ales.

Si un sospir sembla l'oreig,
el cant fa remor d'onada
i l'aire és més fresc i fi

Signeix

que l'arena de la platja.
Rera el taronger hi ha el mar
i el cant fa remor d'onada.

Amor pasava de llarg,
amor,
rialles i fressa d'ales.

Les donzelles van cantant
amb una veu prima i clara.
La riera s'ha aturat
per escoltar la tonada.
Les noies criden l'amor
mentre la tarda s'escapa.

Amor passava de llarg,
amor,
rialles i fressa d'ales.

La trena, el llavi, l'esguard,
s'encenen sota les branques.
Primavera va dictant
la musica i les paraules:
a l'ombra d'un taronger
tres minyonetes cantaven...

Amor, no passis de llarg.
amor,
posa un bes a cada galta!

A L'OMBRA DEL LLEDONER...

A l'ombra del lledoner
una fadrineta plora.
La tarda mor dalt del cim
i llisca per la rossola,
l'esfilagarsen els brucs,
la tenebra se l'emporta.
La noia plora d'enyor:
el lledoner no fa ombra.
Fadrina' l'amor és lluny:
enllà, la carena fosca.

Si passava un cavaller...
Du el cavall blanc de la brida.
L'arbre li dona repòs,
l'oratge, manyac, arriba.
Al cel la llum de l'estel
és la rosada del dia.
- Cavaller, l'amor és lluny
amb l'ombra i el cant fugia.
-- Fadrina, l'amor és lluny;
per l'ampla plana camina.

La nit sospira, la nit,
 el bosc, la riera clara.
 Les branques del lledoner
 són fines i despullades;
 fulla i ocell n'han fugit
 però hi crema l'estelada.
 Fadrina, l'amor és lluny;
 demana'l a punta d'alba
 quan l'ombra del lledoner
 s'allargui com un miracle.

CANÇÓ DE COMIAT

«Adéu, galant terra, adéu!»
 Adéu-siau, vinya verda,
 flor seca del caminal
 lledoner de bona ombreta.
 Ja no m'assec al pedris
 ni me bressa la riera.
 Adéu, galant terra, adéu.

Les lloses d'aquell bancal
 són ombrejades i fresques.
 Els lledoners de la font
 han tret una fulla tendra
 i els ceps faran bon raïm
 quan els oregi el tetembre,
 Adéu, galant terra, adéu.

Els ceps faran bon raïm
 i llum viva les estrelles
 Vindran les nits de l'estiu,
 la mar quieta i estesa
 llambrant sota el cop del rem,
 tallada per la carena.
 Adéu, galant terra, adéu.

Vindran les nits de l'estiu.
la tardor i la primavera,
les boires que baixa el cim,
el crit de les orenetes.
I sempre el respir del mar
i el batec de les estrelles.
Adéu, galant terra, adéu.

Adéu muntanya, pedriç,
paret blanca de l'església,
aigua clara de la font,
plata de les oliveres,
olor mullada dels horts,
estrella, riera, vela.
Adéu, galant terra, adéu!

CANÇÓ DE GRUMET

Adéu, turons de Marsella,
ja se'n van els mariners.
Tot just hem hissat la vela
es gira un oratge fresc.
Aquell pinar de la costa
deu ser ple de cants d'ocell;
si no sentim l'ocellada
ens du romaní l'oreig.
Quin goig, de bon dematí.
seguir la darrera estrella:
«no hi ha lliri sense flor
ni barco sense bandera.»

Infla't vela, llisca vela!
Com s'allunya la ciutat!
Guaita l'or clar de la platja
i a dalt de tot el cel clar.
Timoner, potser sospires?
l'enyorança t'ha punxat?
El gallaret llengoteja
i enjoia tota la nau.

Quin goig, cremant sobre els pals,
el gallaret de la festa:
«no hi ha lliri sense flor
ni barco sense bandera.»

Adéu, turons de Marsella!
adéu, la noia i el pi!
No ens espanten les ventades
ni la boira de la nit.
Si el vent xiula entre les cordes,
demà el mar serà ben llis.
A cada port ens espera,
amorós, un llavi fi.
Quin goig, tornant de la mar,
el petó d'una donzella:
«no hi ha lliri sense flor
ni barco sense bandera.»

CANÇÓ DE BRESSOL

«Sant Jordi del Corredor
feu-me dormir aquesta nina,
que son pare n'és al camp
a collir menta florida.»

De bon matí se n'ha anat;
tot just despuntava el dia
i l'estrella de l'amor
era un brot de tarongina.
La rosada del matí
era un plor de pedres fines.
Dorm, infant,
que ton pare n'és al camp
a collir menta florida.

Apartarà els esbarzers
quan el punxin les espines.
Espines, feu-vos enllà;
vina, la menta florida.
Quan passa el seu cavall blanc
l'ocell tremola i refila.

Dorm, infant,
que ton pare n'és al camp
a collir menta florida.

La selva s'aclarirà.
que la lluna l'il lumina.
Sota la llum de la nit
l'herba florida fugia,
però els ulls del cavall blanc
en la fosca l'endevinen.

Dorm, infant,
que ton pare n'és al camp
a collir menta florida.

Dorm, infant, que el són és dolç
i l'oratjol hi convida.
Demà, de bon dematí,
ton pare serà a la llinda.
Que et trobi dintre el bressol.
com una estrella dormida.

Dorm, infant,
que ton pare n'és al camp
a collir menta florida.

LA VIDA DE LA GALERA

«La vida de la galera
és molt llarga de contar.»
Els rems empenyen la barca
i el meu cor va sospirant.
Els sospirs que el meu cor feia
se me'ls enduia el mestral.
Amor, bé m'esperarieu,
amor.

Ai, mestral, tu que tens ales,
porta-li el meu sospirar,
posa'l damunt els seus llavis
cansats de tant d'esperar.
El meu braç no el cansa l'ona,
el rem no s'atura mai.
Amor, bé m'esperarieu,
amor.

El meu braç no el cansa l'ona
traidora, ni el vent brau.
El rem talla l'aigua clara
com una espasa tallant

i de nit degota perles,
estrelles i diamants.
Amor, bé m'esperarieu,
amor.

Les perles i les estrelles,
amor, per a vós seran.
Guardo les meves besades
pels vostres llavis cremants
i us enyora l'abraçada
ampla i forta del meu braç.
Amor, bé m'esperarieu,
amor.

Amor, bé m'esperarieu...
Diga-li ben baix, mestral.
Si duc al cor l'esperança
el mar se torna manyac;
els delfins salten i riuen
i hi ha una gavina al pal.
Amor, bé m'esperarieu,
amor.

Els delfins salten i riuen
i hi ha una gavina al pal.

La vela sembla de plata,
em sento més lliure el braç.
La vida de la galera
ara és dolça de contar.
Amor, bé m'esperarieu,
amor.

CAMINS DE FADA

Amor, faré una passera
damunt de la mar.
La pedra llisca lleugera
damunt de la mar.
Mon braç l'ha tornat alada.
Vola, que l'ombra morada
no sigui xarxa parada
damunt de la mar.

Si la gavina s'acosta,
fes via, brunzent.
Pedra, si és roja la posta,
fes via, brunzent.
No et torbi l'escull, esquiva
l'abraçada fugitiva
del dofi. Sageta viva,
fes via, brunzent.

El mar té camins de fada,
blanc i rosa, Amor.
Els feia la pedra alada,
blanc i rosa, Amor.
Ves-hi, peu nu, rosa vera.

Oreig damunt la passera,
amb la teva mà lleugera
cull l'estel, Amor.

CANÇÓ AMOROSA

Voldria ser mariner
i dur-te a la meva vora;
la vela iria pel mar
com un cavall blanc que corre,
el vent posaria olor
de fonoll entre les cordes
i l'ona es faria enllà
deixant el camí a la proa.

Passarien els vaixells
fent voleiar les banderes.
—Mariners, cap on aneu,
cap on aneu tan depressa?
potser cerqueu un tresor
perdut en la mar deserta? —
Passarien els vaixells
fent voleiar les banderes.

Jo els veuria com se'n van,
sense mica de recança.
Els teus ulls són mon tresor,
poc he de cercar-ne d'altre.

Quina joia, al teu costat,
veure la terra allunyar-se
i seguir en les nits d'agost
les estrelles que es desmaïen!

On tu giressis l'esguard
el vent ens hi portaria,
t'escoltarien la veu
els peixos i les gavines,
els focs ardents de Sant Telm
a dalt dels pals s'encendrien
i veuríes que al teu pas
la terra i el mar sospiren.

IREM A COLLIR VIOLETES...

Irem a collir violetes
a la Vall de Sant Daniel.
Quan les primeres orenetes
travessen la blavor del cel
i creix la fulla en el brancatge
enyoradiç del maig i els cants,
sospiren totes les violes
per perfumar les teves mans.

Ara ha vingut la primavera,
i l'hivern, plorós, ha fugit.
La fumera tremola, clara,
damunt el cel empal·ludit;
el riu s'esmuny i remoreja
més dolçament, i un escampall
de violetes es desmaia
entre les herbes de la vall.

Amor, collim-les, ans no morin
dessota el bes cruel del sol.
Guaita el sembrat i la passera,
els marges verds del corriol

i les violes amagades
(fresca rosada, cuçs de llum)
que van teixint sota els teus passos
una boirina de perfum.

Deixem les pedres del bell temple
i el riu que resa, fugitiu.
La meva amor al temps escapa,
canta en veu baixa com el riu.
De l'estel·lada que espurneja
ha pres la roentor i la pau,
i és ample com la portalada
i com les lloses de la nau.

Però la vall riu i verdeja
sota l'oratge del matí.
i les violes se t'acosten
vorejant el nostre camí.
Si la teva mà les agafa,
cada flor llum com un estel.
Irem a collir violetes
a la Vall de Sant Daniel.

CANÇÓ DEL PORT

Verge bruna de la proa,
tu qui menes el vaixell,
fes clares les nits i mana
que bufi ben fort el vent.
Ets el guaita que vigila,
Verge bruna de la proa.

Sortirem a punta d'alb
quan encara calla el port.
Hissarem una bandera
i apagarem el gresol.
Amb el cor amorit
sortirem a punta d'alba.

Adéu-siau les cançons
i el brogit de la taverna!
La nau llisca mar endins
sense enuig i sense pressa.
Treballarem en silenci,
adéu-siau les cançons.

Resarem devora teu,
Verge bruna de la proa,

que tens el cabell humit
i els ulls blaus d'aquella noia.
Ajaguts a la coberta,
resarem devora teu.

Quan la són prengui el navili
i acluqui els ulls del grumet,
tu seguiràs la drecera
sota la llum dels estels.
I ens mullaràs de dolcesa,
quan la són prengui el navili.

Verge bruna de la proa,
ets el guaita que vigila.
Ulls blaus i cabell humit,
claror de la cella fina,
com la noia que hem deixat,
Verge bruna de la proa!

EL ROSSINYOL

Canta, canta, rossinyol,
fes ben curta la volada.

Branca fina de llorer
et serà vall i cabana.

Canta, rossinyol,
ocell, que l'estrella és alta.

Ai, que és alta, rossinyol,
l'estrella de plata!

L'han encesa tan de vents
i ha fugit de tantes albes!

Canta, rossinyol,
ocell, que l'estrella és alta.

Qui seguí son pas esquiu?
qui la fon quan la rosada
posa llàgrimes d'infant
a les flors més amagades?

Canta, rossinyol,
ocell, que l'estrella és alta.

L'alba clara fon l'estel
i trenquen sos dits de tada,

pels camins, el fil d'argent
que paraven les aranyes.

Canta, rossinyol,
ocell, que l'estrella és alta.

De tan alta ja no es veu.
Ai, que tot sospira i calla!
El xiprer, vora el llorer,
es bressa com una palma.

Canta, rossinyol,
ocell, que l'estrella és alta.

Però el cant del rossinyol
és el diamant de l'alba.
Es roent com un estel
i trèmul com una flama.

Canta, rossinyol, ocell;
en el teu bec gira ara,
molí de vent del desig,
una estrelleta de plata.

EL RIU

Entre joncs de melangia,
plenes de capvespre ombriu,
processó de cada dia,
passen les aigües del riu.

De quines fonts regalades
a la muntaya han brollat?
Quin delit les ha cansades
cenyint-les de soledat?

Soledat, oh roca dura
a l'ocell i al tamariu!
—L'ocell mor, la flor no dura—
diuen les aigües del riu.

I amb una angúnia que plora,
esclaves, lentes se'n van.
El riu és camí i alhora
s'afadiga caminant.

Com un pobrissó que vaga,
tremolós, cercant caliu,

prop del bosc que les amaga
passen les aigües del riu.

Vull oblidar l'amarguesa
que munta del seu afany
I sota la posta encesa
seran el meu viarany.

Irà, lleugera, ma passa
sobre el camí fugitiu.
I en un cel de satalia
hi haurà l'ocell que no mor
i la flor que no es mustia
vora les aigües del riu.

BALADA DEL MARINER

Asseguda en un bancal
 hi ha una dona que m'espera.
 Un dia la vaig deixar
 perquè em cridaven les veles
 i la nau blanca i la mar
 encesa com una verge.
 Un dia la vaig deixar
 sota els pins de la ribera.
 Em va sorprendre l'encís
 malestruc de les sirenes.
 Per guarir-me aquest encís
 hi ha una dona que m'espera.

La nit vessava de cants
 d'ocells. Queien les estrelles
 sobre l'aigua de la mar
 que era desolada i negra;
 la dona va fer-me un bes
 llarg i dolç, mentre la terra
 encenia els cucs de llum
 i perfumava les herbes.
 Però l'oratge em dugué

el remoreig de les veles.
 A la vora de la mar
 hi ha una dona que m'espera.

He corregut tot el món
 i el record del bes no em deixa.
 Què hi fan els vents de la nit
 i la pluja matinera,
 i les cançons de la mar
 i el respirar de les veles?
 En la calma sento el cant
 manyagant de les sirenes,
 més cap sirena no té
 ni aquells ulls, ni aquella trena
 ni aquell llavi fi que em diu:
 Hi ha una dona que t'espera.

Companyns, deixeu-me el timó:
 jo us duré a la meva terra,
 lla on l'olor del romaní
 i l'aigua de la riera
 i el cel blau i el bon oreig
 us faran la vida tendra.
 He corregut tot el món
 i sóc cansat de la brega.

He corregut tot el món
i el cor encara batega.
Companys: deixeu-me el timó,
hi ha una dona que m'espera.

CANÇÓ DE LA ROSA

Oh, rosa rosada,
somriure del maig,
sentor que embriaga
dessota el cel blau.
Te bressen les aures
amb sos fins ventalls.
*Bonica és la rosa,
més bonic el ram.*

Rosa de cent fulles,
estel moll i viu
sota la rosada
fresca del matí,
amagada brolles
vora el viarany.
*Bonica és la rosa,
més bonic el ram.*

Rosa, rosa, rosa,
clara roentor,
baume de la selva,
rossinyol del bosc,

quina dea esquivà
son alè et donà?
*Bonica és la rosa,
més bonic el ram.*

La bardissa fosca
és el teu recer,
la riera clara
ta sentor nodreix.
Són a prop les fulles
primes del canyar.
*Bonica és la rosa,
més bonic el ram.*

On és la petjada
de l'alat peu nu?
El roser va néixer,
sense por d'abrulls,
lla on la dolça planta
nua va posà.
*Bonica és la rosa,
més bonic el ram.*

Et bressen, oh, rosa,
les aures del maig.

Serves l'ombra dolça
d'un diví besar.
Lla on el bes floria,
el roser brollà.
*Bonica és la rosa,
més bonic el ram.*

EL GALLARET

Gallaret a dalt del pal
 és una llengua de flama.
 La flama del gallaret
 cap ventada no l'apaga:
 si es baralla amb el mestral
 l'atia la ponentada.

Gallaret a dalt del pal
 és un ocell que refila.
 El guaiten els mariners
 i plens de joia somriuen;
 el guaiten entre el cordam
 ara que són lluny les vinyes.

Gallaret a dalt del pal
 és com un estel que vola.
 Fa volada mar endins,
 el tiven totes les cordes.
 Els colors del gallaret
 es veuen entre la boira.

LES TRES BESADES

Si ton front pogués besar
(poc a poquet les ombres creixien)
 un cinyell t'iria fent
 amb murtra i roses la posta.

Si gosés besar-te els ulls
(poc a poquet l'estel decantava's)
 volaria el rossinyol
 a portar-te tarongina.

Si en ton llavi poso el meu
(poc a poquet venia la lluna)
 brandarien en la nit
 diamants les oliveres.

19
CANÇÓ DEL PORT

Era de bon dematí
i el vent inflava les veles.
Sortiem poquet a poc
sense moure gens de fressa,
talment un lladre que fuig
en la nit fosca i deserta.
Ai, amor, adéu-siau,
la mar és planera.

No som lladres que fugim,
és el mar que se'ns emporta.
Ens pren la trena d'or fi,
la galta color de rosa;
però ens dóna el vent mestral
i la tempesta i la boira.
Ai, amor, adéu-siau,
el navili vola.

Ens pren la trena d'or fi
i el cor mal ferit rondina.
Ho saben tots els companys
i el patró ja ho endevina.

La nau gemega, el timó
les aigües del mar destria.
Ai, amor, adéu-siau,
xiscla la gavina.

Potsè encara et trobaré
quan se'ns acabi el viatge.
Vindré més colrat del sol,
tu seràs tota rosada.
Et duré noves cançons
i collarets i arracades.
I a la vora de la mar
plantarem la casa.

EL RECORD

La vela blanca m'ha dut el record
 d'aquella tarda daurada:
 el núvol rosa s'anova fonent
 i s'esborrava la cala.
 La nostra proa tallava la mar;
 la vela, plena de vent, palpitava.
 En els teus ulls reflectia's el munt,
 l'estel roent i l'ombreta morada.
 Ara, la vela m'ha dut el record:
 on és la rialla?

Totes les herbes d'aquell caminet
 diu que et coneixen la passa:
 la flor menuda te guaita de lluny
 mentre s'inclina la canya.
 Per no ferir-te se'n va l'esbarzer,
 el corriol vora el marge s'aplana,
 sota el teu peu se desfà el romaní.
 Totes les herbes et saben la passa.
 Però te cerco i me fuges. On ets,
 o, planta rosada?

Si ara escoltava com raja la font
 sota el brancatge dels arbres
 em duia l'ombra llunyana d'un cant.

Ai, quina ombra llunyana!
 A dalt de l'arbre cantava l'ocell,
 la font, dessobre la pica, lliscava.
 L'ocell cantava de veure't a tu,
 la font, seguia les teves paraules,
 i mullava el meu cor la teva veu
 més clara que l'aigua.

CANÇÓ D'ENYORANÇA

Enyoro la vela lleugera,
 el còdol blavís i lluent,
 la vinya, la cala planera,
 el núvol, la boira i el vent;
 la corba suau de la platja
 i la marinada frescal,
 la barca que fuig de l'oratge
 i aquell gallaret en el pal.

Enyoro la font amagada,
 la branca menuda del pi,
 la nuesa de la collada,
 les herbes primes del camí,
 els esbarzers i la caseta,
 el degotís del rossinyol
 i aquella costa dura i dreta
 que va assecant-se sota el sol.

Enyoro el mar i la muntanya,
 la feixa verda, l'erm grogós,
 el remoreig de cada canya
 en el camí silenciós,

i aquella veu tan tèbia i clara
 i els ulls tan purs dins de la nit
 que fan el cel més ample encara
 i més estelada la nit.

CANÇÓ DE CAMINANT

A punta d'alba me'n vaig,
l'estrella del dia em mena:
clara i blanca, pel damunt
de la mar i de la terra.
El peu trepitja amb delit
i el cor dins el pit batega.
Adéu, riera gentil,
l'estrella del dia em mena.

S'acosta el sol per llevant
i tots els estels apaga,
però en el cel del matí
una llum tremola encara.
Els meus passos se n'hi van,
se me n'hi va la mirada.
Adéu, romani del bosc,
no m'ajupiré a aplegar-te.

Damunt el roure i el pi
els ocells canten i volen.
La muntanya l'han vestit
els brucs i la farigola,

i les vinyes fan claror
i el llangardaix s'hi retorça.
Lla baix, perduda i roent,
l'estrella del dia plora.

A punta d'alba me'n vaig,
el bastó per companyia.
Enrera deixo el xiprer,
enrera deixo la vinya.
Ni escolto el cant dels ocells
ni la riera que llisca.
El meu cor vol abastar
l'estrella del dia.

JOC D'INFANT

— Vina, vina, esquerpa, pampenella d'or,
fada del barder i l'herba cremada:

què dirà l'estel quan el fongui l'alba?

— T'estimo, t'estimo, t'estimo.

— Conta'm ben baixet, pampenella d'or,
al recer petit de les teves ales:

què diu el xiprer quan el bressa l'alba?

— T'estimo, t'estimo, t'estimo.

— I a la meva orella, pampenella d'or,
quina cançó feia la conquilla blanca
quan el seu cinyell desnuava l'alba?

— T'estimo, t'estimo, t'estimo.

ORENETES D'ABRIL

Digueu, digueu-me quin és
l'alè secret que us comanda.
Sospirs amb plomes d'ocell,
qui no duia i se us emportava?
Quantes primaveres breus
us han tingut per campana!
Ai, orenetes d'abril!

La nau, a dintre la mar,
del vostre neguit s'afina.
Lligaren el vent les flors,
les flors de l'alba neixien.
Tots els camins de la mar
llisos i sense cruïlles.
Ai, orenetes d'abril!

sé els llavis que us han besat
i el doble verí que us daven.
Amagadet el guarden
en el recer de les ales:
a l'ala dreta, el desig;
a l'esquerra, l'enyorança.
Ai, orenetes d'abril.

TAULA

Cançó de l'amor que passa	5
A l'ombra del lledoner... . . .	7
Cançó de comiat	9
Cançó de grumet	11
Cançó de bressol	13
La vida de la galera	15
Camins de fada	18
Cançó amorosa	20
Cançó del port	24
El rossinyol	26
El riu	28
Balada del mariner	30
Cançó de la rosa	33
El gallaret	36
Les tres besades	37
Cançó del port	38
El record	40
Cançó d'enyorança	42
Cançó de caminant	44
Joc d'infant	46
Orenetes d'abril	47

IMPREMTA
"OMEGA"
BARCELONA

